

نیازمند سامان سیاسی جدید هستیم

محسن آرمین، نایب‌رئیس جبهه اصلاحات در نشست تشکیلاتی حزب توسعه ملی ایران اسلامی، گفت: «جامعه ایران طی دهه‌های اخیر دستخوش تحولات بسیار عمیقی شده که در سه سطح خودش را نشان می‌دهد و سه نشانه‌ی بارز از عمق تحولات به ما خبر می‌دهد؛ که یکی از آنها گسترش نارضایتی‌ها است. پایگاه اجتماعی جمهوری اسلامی به تدریج از قشر متوسط به مناطق محروم تغییر کرد و در سال‌های اخیر متأسفانه پایگاه اجتماعی نظام در بخش‌های محروم هم تضعیف شده است. به نظر من این یک هشدار جدی است. نکته دوم قهر مردم با صندوق رأی و بیداری کاندیدای متفاوت است. مردم به کسی رأی می‌دهند که هیچ نقشی در وضعیت موجود ندارد. نشانه سوم این است که جامعه ما دارد به سمت یک نوع تکثر میل می‌کند؛ به طوری که نیروهای وجود دارد که ارزش‌ها و آرمان‌های خود را در دو جریان اصولگرا و اصلاح‌طلب نامی بیند و البته نماینده‌ای هم در سیاست ندارد، یعنی جامعه ایران دستخوش تحولاتی شده و نیروهای جدیدی به تدریج دارند شکل می‌گیرند. من فکر می‌کنم جامعه متکثر ایران نیازمند یک سامان سیاسی جدید است. کم‌ظرفیتی و عدم فهم این تحول را در صداوسیما می‌توانید ببینید که چقدر تفاوت دارد با آنچه در لایه‌های مختلف جامعه جاری است. یا اینکه این نشانه‌ها را می‌توانید در مقولاتی مثل حجاب و فیلترینگ ببینید که چقدر مقاومت می‌شود در برابر آنچه که در جامعه می‌گذرد؛ ضرر آن هم متوجه حاکمیت است. البته در این انتخابات دیدید که حاکمیت تا حدودی وضعیت را درک کرد و اعطایی به خرج داده شد. اگر قرار بود روندی که از سال ۹۶ شروع شده بود ادامه پیدا کند، چنین انتخاباتی هم برگزار نمی‌شد؛ اما وضعیت جامعه‌نیازمند اعطای‌های بیشتر است.»

آرمین با اشاره به اینکه اصلاح‌طلبان هم در انتخابات اخیر از این اعطای حاکمیت استفاده کردند، گفت: «در مسائل داخلی و خارجی به یک مرحله‌ای رسیده‌ایم که دیگر کشور فرصت اشتباه ندارد و یک اشتباه می‌تواند خیلی اثرگذار باشد. کاری که اصلاح‌طلبان کردند این بود که ضمن اینکه راهبردی متفاوتی داشته باشند و کاندیدای نیابتی را قبول نکنند، ظرفیت نظام را هم در نظر گرفتند. بنای ما بر این بود که از این فرصت استفاده کنیم. هر چند باید هزینه‌های این انتخاب را هم بدهیم، ولی فکری کم کار بسیار خوبی انجام دادیم. یعنی از موضع مسئولیت اجتماعی برای منافع ملی عمل کردیم.»

او همچنین گفت: «دولت پزشک‌ها را به رسم گرایش‌های قابل توجه اصلاح‌طلبانه نمی‌توانیم یک دولت تراز ادعای بدین‌دین و از ابتدا هم خود ایشان چنین ادعایی نداشته است. پزشک‌ها محصول انتخاباتی است که در مقایسه با رؤسای جمهور گذشته کمترین تعداد آراء را داشته و طبیعی است که با مشکلاتی بیشتر از آقای خاتمی مواجه باشند. بنابراین، باید انتظارات خودمان را منطقی کنیم و نمی‌توانیم انتظارات حد اکثری داشته باشیم. انصافاً هم دولت ایشان دستاوردهایی داشته است. مطمئن باشید اگر رئیس دانشگاه تهران، رئیس دوره ریسی بود، مسئله اخیر کوی دانشگاه به یک فاجعه تبدیل می‌شد.»

نایب‌رئیس جبهه اصلاحات با بیان اینکه متأسفانه نظام ما در بحران آفرینی تخصص دارد، اظهار داشت: «بالاخره رئیس جمهوری آمده که در مسائل سیاست داخلی و خارجی نگاهش به ما نزدیک است و البته دیدگاه‌های خودش را هم دارد. وضعیت مطلوب نیست و دولت برنامه ندارد و یک مجموعه تخصصی یا در کنارش نیست با اولویت ندارد. مثلاً رئیس جمهور بارها روی مدرسه‌سازی تأکید دارد. آیا اولوبتی بالاتر از این نیست؟! مهمترین مشکل دولت این است که گفتمان ندارد. «وفاق» گفتمان نیست؛ نتیجه یک گفتمان است. حاکمیت آمادگی برای هرگونه تغییری ندارد؛ ما باید ظرفیت حاکمیت را ببینیم و متناسب با آن، مطالبات مان را از دولت تنظیم کنیم؛ ما نمی‌توانیم مطالبات حد اکثری داشته باشیم. به هر حال اصلاح‌طلبان باید مطالبات جامعه را داشته باشند و جامعه احساس کند که اصلاح‌طلبان صدای آنها هستند. جامعه باید احساس کند که اصلاح‌طلبان فقط به حاکمیت نگاه ندارند و به مردم هم نگاه دارند.»

آرمین با اشاره به شعارهای انتخاباتی پزشک‌ها، گفت: «آقای پزشک‌ها باید با مردم حرف بزنند و گزارش بدهند. مردم نباید بر اساس شایعات و جوسازی‌های مخالفان و موافقان در مورد دولت فکر کنند. محور دیگر دفاع از دولت است. ما از مردم خواسته‌ایم به ایشان رأی بدهند و باید در قبال مردم پاسخگو باشیم. بنابراین، باید برای کاهش کمبودها تلاش کنیم تا دولت عملکرد بهتری داشته باشد.»

این استیضاح چه پیام‌هایی بر موقعیت و ادامه کار دولت خواهد داشت؟

موافقان و مخالفان استیضاح را به انقلابی و غیرانقلابی نیز تقسیم می‌کردند و عملاً عدم همراهی‌ها را با رفتاری دون شأن مجلس پاسخ می‌دادند. در همه این روزها به نظر می‌رسید با توجه به اینکه همتی در دوران ابراهیم رئیسی منتقد سیاست‌های اقتصادی دولت بوده است و توثیت پشت توثیت آن را ابراز می‌کرده است؛ تصمیم بر برکناری او پیش از آن بود که بخواهند مشکلات را مرتفع کنند و دغدغه نمایندگان تغییر او بوده است؛ حالا بیشتر به نظر می‌رسد این رفتار نمایندگان در جایگاه آن بود که حجت را با دولت تمام کنند که دیگر آن همراهی روز رای اعتماد و وفاق میان دستگاه‌ها قرار نیست به شکل و سیاق سابق ادامه یابد.

وقتی شعار با نام دولت مسعود پزشک‌ها و وفاق ملی شد؛ خیلی از سیاستمداران همسو با رویکرد پزشک‌ها بر این هشدار دادند که وفاق‌ی که قرار است بین جریان‌های سیاسی شکل گیرد باید دوطرفه باشد نه اینکه فقط دولت کوتاه بیاید و جریان مخالف و مقابل او به خواسته‌هایش برسد. آنچه در روز رای اعتماد رخ داد همین شکل متزلزل وفاق بود که تندرزه‌های مجلس در کام اول رای دادند و از آن سو به خواسته‌شان در بخشی از دولت رسیدند اما در برابر پس از چند ماه از شروع دولت به بهانه هر تفاوت نظری استفاده از تبع استیضاح را شروع کردند.

در نهایت منکر آن نیستیم که وضعیت معیشت و اقتصاد مردم در همه این روزها بدتر شده است و طبیعتاً آرزوی همه ما بهبود اوضاع است اما همه ما می‌دانیم که راه بهبود اوضاع در کشور به‌ویژه در حوزه اقتصادی صرفاً با تغییر افراد صورت نمی‌گیرد و بهترین کارشناسان و بهترین اقتصاددانان هم اگر در جایگاه وزیر قرار بگیرند اما آن حداقل‌های مورد نظر برای تغییر را در اختیار نداشته باشند و قصد تصمیمی برای بهبود و تغییر در سطح کلان گرفته نشود؛ حالا چه در بُعد سیاست خارجی و چه در بُعد وظایف و اختیارات، وضع به همین منوال است؛ همتی نباشد، وزیر دیگر. برای ارزیابی جلسه استیضاح و برکناری همتی با محمد عطریانفر، عضو شورای مرکزی حزب کارگزاران، فیض‌الله عرب‌سرخی، عضو شورای مرکزی حزب توسعه ملی، محمد مهاجری، فعال سیاسی اصولگرا و اسماعیل گرامی‌مقدم، عضو شورای مرکزی حزب اعتماد ملی گفت‌وگو داشته‌ایم که در ادامه می‌آید.

موفقان و مخالفان استیضاح را به انقلابی و غیرانقلابی نیز تقسیم می‌کردند و عملاً عدم همراهی‌ها را با رفتاری دون شأن مجلس پاسخ می‌دادند. در همه این روزها به نظر می‌رسید با توجه به اینکه همتی در دوران ابراهیم رئیسی منتقد سیاست‌های اقتصادی دولت بوده است و توثیت پشت توثیت آن را ابراز می‌کرده است؛ تصمیم بر برکناری او پیش از آن بود که بخواهند مشکلات را مرتفع کنند و دغدغه نمایندگان تغییر او بوده است؛ حالا بیشتر به نظر می‌رسد این رفتار نمایندگان در جایگاه آن بود که حجت را با دولت تمام کنند که دیگر آن همراهی روز رای اعتماد و وفاق میان دستگاه‌ها قرار نیست به شکل و سیاق سابق ادامه یابد.

وقتی شعار با نام دولت مسعود پزشک‌ها و وفاق ملی شد؛ خیلی از سیاستمداران همسو با رویکرد پزشک‌ها بر این هشدار دادند که وفاق‌ی که قرار است بین جریان‌های سیاسی شکل گیرد باید دوطرفه باشد نه اینکه فقط دولت کوتاه بیاید و جریان مخالف و مقابل او به خواسته‌هایش برسد. آنچه در روز رای اعتماد رخ داد همین شکل متزلزل وفاق بود که تندرزه‌های مجلس در کام اول رای دادند و از آن سو به خواسته‌شان در بخشی از دولت رسیدند اما در برابر پس از چند ماه از شروع دولت به بهانه هر تفاوت نظری استفاده از تبع استیضاح را شروع کردند.

در نهایت منکر آن نیستیم که وضعیت معیشت و اقتصاد مردم در همه این روزها بدتر شده است و طبیعتاً آرزوی همه ما بهبود اوضاع است اما همه ما می‌دانیم که راه بهبود اوضاع در کشور به‌ویژه در حوزه اقتصادی صرفاً با تغییر افراد صورت نمی‌گیرد و بهترین کارشناسان و بهترین اقتصاددانان هم اگر در جایگاه وزیر قرار بگیرند اما آن حداقل‌های مورد نظر برای تغییر را در اختیار نداشته باشند و قصد تصمیمی برای بهبود و تغییر در سطح کلان گرفته نشود؛ حالا چه در بُعد سیاست خارجی و چه در بُعد وظایف و اختیارات، وضع به همین منوال است؛ همتی نباشد، وزیر دیگر. برای ارزیابی جلسه استیضاح و برکناری همتی با محمد عطریانفر، عضو شورای مرکزی حزب کارگزاران، فیض‌الله عرب‌سرخی، عضو شورای مرکزی حزب توسعه ملی، محمد مهاجری، فعال سیاسی اصولگرا و اسماعیل گرامی‌مقدم، عضو شورای مرکزی حزب اعتماد ملی گفت‌وگو داشته‌ایم که در ادامه می‌آید.

تغییر سکاندار وزارت اقتصاد متصور باشند. این هم نه به دلیل اینکه مثلاً همتی مجموعه فعالیت‌های نتیجه‌بخشی را پیش برده و کارنامه درخشانی داشته است و حالا یکباره جلوی فعالیت او را بگیرند، بلکه به خاطر آنکه همه ما می‌دانیم وضعیت پیچیده امروز اقتصادی کشور چندین متاثر از عملکرد وزیر اقتصاد و حتی دولت آن هم در بازه کوتاه‌مدت نیست. به گفته تحلیلگران راهکارهای تغییر به تصمیم‌گیری در سطوح بالاتر نیازمند است تا با تصمیمات لازم، تغییرات در مسیر اصلاح وضعیت انجام گیرد. پس عملاً برکناری این وزیر و آمدن وزیر دیگر صرفاً زمانی‌را از دولت برای تنظیم کار و جابه‌جایی‌های می‌گیرد و همان تلاشی را هم که برای بهبود آغاز شده با وقفه روبه‌رو می‌کند؛ حالا با تصمیم مجلس چه شد؟ پیش از نوروز و ورود به سال جدید وزیر اقتصاد در کار نیست. تصمیم روز گذشته مجلس از چند جهت دیگر نیز حائز توجه است:

۱. بنابر سخنان موافقان استیضاح به نظر می‌رسد تصمیم مجلس بیش از آنکه برای بهبود وضعیت اقتصادی مردم و تغییر اوضاع آشفتنه فعلی متناسب با استیضاح وزیر اقتصاد باشد؛ تغییر شخص همتی بود. مثلاً محمد رستمی نماینده نیشابور در موافقت با استیضاح تأکید می‌کند: «بزرگترین مانع دولت، نوع تفکر همتی‌ها است.» و همه در اشاره به بازار ارز، گرانی و کلی‌گویی‌ها او را مقصر می‌دانند؛ گرچه کمتر کسی در کشور است که چنین نگاهی به نقش وزیر اقتصاد آن هم در شرایط فعلی داشته باشد. البته که از وزرای اقتصاد که یا به‌گود مسئولیت می‌گذارند، چنین انتظاری وجود دارد اما واقعاً ۶ ماه برای شروع کار و اثرگذاری در شرایط غیر معمول اقتصادی ما (نه شرایط معمول) بازه زمانی کوتاهی است؛ همانطور که مسعود پزشک‌ها در دفاع از وزیر خود هم به آن اشاره کرده است.

۲. در همه این روزهای منتهی به استیضاح آنچه نباید به آن بی‌توجه بود، رفتار یگیرانه تندرزه‌ها در مجلس است؛ از چن‌دندستگی‌ها و اتهام‌زنی‌ها گرفته تا توثیت‌زنی‌ها علیه دولت طی همین روزهای اخیر مجتبی زارعی نماینده مجلس از ایجاد دودستگی در مجلس از سوی برخی تندرزه‌ها خبر داد که علاوه بر اتهام رشوه‌گیری بر برخی نمایندگان،

با تجربه اولین استیضاح در دولت چهاردهم «فاتحه وفاق» را باید خواند. البته نباید درباره این گزاره چنین اشتباهی کرد که برای وفاق نباید وزیری استیضاح شود: استیضاح ابزاری در دست نمایندگان مجلس است اما این موضوع آنجا قابل انتقاد است که بعید می‌دانم هیچ‌یک از امضاکنندگان استیضاح و رای‌دهندگان به برکناری وزیر اقتصاد، آینده بهتری برای کشور پس از تغییر سکاندار وزارت اقتصاد متصور باشند

ارزیابی تان از نکات مطرح شده توسط رئیس‌جمهور و وزیر سابق اقتصاد در جلسه روز گذشته مجلس چیست؟

شنیده نمی‌شود. ایشان هم به یکسری کلیات اشاره کرده و می‌دانست حتی اگر دفاعی قوی‌تر هم انجام می‌داد، تأثیری در این آراء نداشت.

محمد مهاجری: با توجه به اینکه صحبت‌ها را کامل گوش نداده‌ام اجازه بدهید که اظهارنظری نداشته باشم.

اسماعیل گرامی‌مقدم: مجموعه اظهارات مطرح‌شده توسط رئیس‌جمهور و آقای همتی، واقعیت‌ی را نشان داد که در اقتصاد ایران حاکم است. پاسخ‌هایی که آقایان پزشک‌ها و همتی دادند، پاسخ‌های قانع‌کننده‌ای نبود و من زلزله و یا غیرتخصصی بودن از آنها دریافت نکردم. متأسفانه این بود که مجلس استیضاح رای ندهد ولی روشن شد که مجلس سیاسی گام برداشته است.

بدهی‌های دولت قیل را اعلام کردند و حالا همه وضع بدهی‌های وزارت نیرو، وزارت بهداشت، آموزش و پرورش و دستگاه‌های مختلف را که با آن مواجه بود را می‌دانند. هر چند که در این مدت سعی کرده بود که اینگونه به جامعه گزارش ندهد اما بالاخره مجبور شد به مردم گزارش بدهد. از نارتازی‌ها در بخش اندرزی گفت که البته به این دولت باز نمی‌گردد و از قبل وجود داشته است.

اظهارنظرها و نطق‌های نمایندگان مخالف دولت در جلسه استیضاح همتی را چگونه تحلیل می‌کنید؟

عالمانه و حرفه‌ای پشت تریبون می‌رفتند، درحالی‌که ما شاهد چنین وضعیتی نبودیم. آنچه که بروز پیدا کرد و ظاهر شد، این بود که این فرصت محدودی که برای مخالفت با وزیر در نظر گرفته شد، بین نزدیک به ۲۰ نفر از نماینده‌ها تقسیم شد که بیابند هیجان‌ها و دغدغه‌های عوام فریبانه‌ای را مطرح کنند. از پیش هم مشخص بود که اینها به سمتی می‌روند که بر خوردی سیاسی انجام دهند.

محمد مهاجری: برخی از سخنان را خواندم و نظرم این است که برخی از کسانی که در مخالفت با وزیر اقتصاد حرف زدند راجع به چیزهایی حرف می‌زدند که ربطی به اقتصاد نداشت. برای مثال قیمت ارز ربطی به وزیر اقتصاد ندارد. برخی از موضوعاتی که مطرح می‌کردند نیز اصلاً ربطی به دولت فعلی نداشت و حتی اگر هم ربطی به دولت فعلی داشت در توان این دولت نیست. در مجموع فکر می‌کنم این یک استیضاح سیاسی نبود، نه یک استیضاح فنی که نگاه کارشناسی بر آن حاکم باشد. عده‌ای می‌خواستند روی دولت را کم کنند که این کار

فیض‌الله عرب‌سرخی: آقای پزشک‌ها روز گذشته در مجلس به بخشی از مشکلاتی که این دولت به ارث برده است و به بخشی از مشکلاتی که مربوط به سیاست‌های کلی کشور است اشاره کردند و گزارش شرایط را به مجلس دادند. اما این آقایان نماینده از نظر من کاری به این مشکلات ندارند و هیچ‌کدام از آنها تصور این را هم نمی‌کنند که با رفتن آقای همتی و روی کار آمدن فردی دیگر، تغییر معناداری در شرایط اقتصادی کشور صورت نمی‌گیرد. اما همین که ضربه‌ای به دولت زدند آنها را راضی خواهد کرد. آقای پزشک‌ها در این مدت سعی کرد با طرح شعار وفاق و به کارگیری نیروهای نزدیک به طیف شکست‌خورده انتخابات به نوعی وفاق ایجاد کند و از این طریق بتواند بر مشکلات کشور فائق بیاید؛ به‌ویژه که بخش قابل توجهی از این مشکلات مربوط به دولت قبل بود. ایشان بخشی از فهرست

فیض‌الله عرب‌سرخی: آقای پزشک‌ها روز گذشته به شریطی اشاره کردند، از جمله نارتازی‌ها و بدهی‌ها که البته این دولت وارث

این وضعیت است و ممکن است آقایان بگویند آقای رئیسی هم وارث مجموعه ناکامی‌های گذشته بود که این نیز درست است و مجموعه‌ای از عوامل و سیاست‌های ناکارآمد وجود دارد که منجر به این شرایط شده است و ما تا نتوانیم در سیاست‌های خارجی تجدیدنظر کنیم، در رفتار خارجی تجدیدنظر نکنیم، امنیت ایجاد نکنیم و امید را در جامعه به وجود نیاوریم، انتظار اینکه تحول ویژه‌ای رخ دهد، انتظار بجایی نخواهد بود. خود نمایندگان نیز این موضوع را می‌دانند و تنها می‌خواستند به دولت ضربه‌ای بزنند و آقای پزشک‌ها را آزار دهند.

محمد عطریانفر: اگر بنا بود وزیر اقتصاد را در مسائل مهم نقد کنند، باید چهار چهره شاخص و صاحب فهم در حوزه‌های اقتصادی را به عنوان مخالف انتخاب می‌کردند و با یک زبان کاملاً

